Green Building Council Finland ry
Siltasaarenkatu 8-10, 00530 Helsinki
00100 Helsinki
Y-tunnus: 2367766-3

Asiakirjatyyppi

18.2.2026

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

LAUSUNTO KESKIPITKÄN AIKANVÄLIN ILMASTOSUUNNITELMASTA

Green Building Council Finland kiittää mahdollisuudesta lausua Ympäristövaliokunnalle Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta.

TIIVISTELMÄ KOSKIEN SEKÄ ENERGIA- JA ILMASTOSTRATEGIAA ETTÄ KAISU3:A

Rakennetulla ympäristöllä on keskeinen rooli Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Vaikuttavimmat toimet löytyvät jatkossa rakennusten lämmityksestä tulevien päästöjen sijaan rakentamisen tuotesidonnaisista päästöistä.

Tarkastelemalla rakennettua ympäristöä päästövähennysten näkökulmasta voidaan tukea alan uudistumista kohti vähähiilistä ja kiertotalouspohjaista liiketoimintaa. Samalla voidaan hillitä esimerkiksi päästökaupan laajenemisesta alalle koituvaa kustannuspainetta, parantaa kansainvälistä vientikilpailukykyä vähähiilisten tuotteiden markkinalla, houkutella alan investointeja sekä tukea innovaatiotomintaa.

Seuraavat toimet parantaisivat merkittävästi vähähiilisyyttä ja edistäisivät kiertotaloutta kiinteistö- ja rakennusalalla:

1) **Otetaan käyttöön tehokas ja vaikuttava valikoima rakennetun ympäristön kestävyyden taloudellisia kannustimia.** Lisäksi aletaan systemaattisesti seurata ja arvioida näiden vaikutuksia kansantaloudelle sekä kansallisten kestävyystavoitteiden saavuttamisessa. Taloudellisia kannustimia on jo kokeiltu muissa maissa. Näitä voivat olla esimerkiksi korjausrakentamisen alempi alv, kiertotaloustuotteiden tupla-alvin poisto tai erilaiset korjausrakentamisen tuet. FIGBC selvittää mahdollisia kannustimia esimerkkeineen 2026 aikana.
2) **Hiilijalanjäljen raja-arvoja hyödynnetään edelleen rakentamisen vähähiilisyyden ohjauksessa.** Raja-arvojen seuranta ja vaikuttavuuden lisääminen sidotaan kansallisen ilmastolain tavoitteisiin. Raja-arvo-ohjauksella on mahdollista lisätä vähähiilisten ja kiertotalouspohjaisten ratkaisujen kysyntää ja kehitystyötä markkinassa teknologianeutraalisti.
3) **Vahvistetaan edelleen ekologisten kriteerien huomioimista julkisissa hankinnoissa** ja esimerkiksi infrahankkeissa, valtion rahoittamassa asuntotuotannossa sekä puolustuskiinteistöjen hankinnoissa**.**

Näiden takia nyt käsittelyssä olevissa dokumenteissa:

Rakentamisen tuotesidonnaisten päästöjen vähentämisen ohjauskeinot, kuten ilmastoselvitys ja hiilijalanjäljen raja-arvot, tulee ottaa jatkossa mukaan KAISUun. Näiden ohjauskeinojen vaikuttavuuden arviointi sekä jatkokehitys tulee sitoa ilmastolain tavoitteisiin.

Taloudellisten tukien osalta arviointiin tulee lisätä rakentamisen tuotesidonnaisia päästöjä vähentävien taloudellisten keinojen arviointi.

LAAJEMMAT PERUSTELUT KOSKIEN SEKÄ ENERGIA- JA ILMASTOSTRATEGIAA ETTÄ KAISU3:A

Fokus energiasta tuotesidonnaisiin päästöihin

Rakennetun ympäristön osuus Suomen kokonaispäästöistä on mittava. Alan päästöt koostuvat energiankäytöstä ja tuotesidonnaisista päästöistä.

Rakennusten energiankäytöstä muodostuvat päästöt ovat vähentyneet merkittävästi Suomen energiantuotannon fossiilisten päästöjen vähentymisen myötä. Tähän ovat kannustaneet sekä päästökauppa että taakanjakosektorille suunnatut avustukset rakennuskannan energiaremontteihin.

Fokus rakennetun ympäristön päästövähennyksissä onkin siirtymässä energiankäytön päästöistä tuotesidonnaisiin – eli rakennusmateriaaleista syntyviin – päästöihin.

Rakentamisen tuotesidonnaisten päästöjen osalta päästökauppa sekä hiilirajamekanismi (CBAM) alkavat vaikuttaa enemmän lähivuosina, jolloin rakennusmateriaalien hinnan ennustetaan nousevan. Vähähiilisten materiaalien markkinaa tukemalla muutokseen voidaan valmistautua Suomessa etukäteen ja pyrkiä siihen, että kustannusvaikutukset asumiseen ovat pienemmät ja vientipotentiaali vähähiilisen rakentamisen edelläkävijän roolissa vahvistuu.

Rakentamisen tuotesidonnaisten päästöjen huomiointi mukaan myös strategioihin

Energia- ja ilmastostrategia sekä Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma (KAISU3) ovat kaksi keskeistä kansallista ilmastopolitiikkaa ohjaavaa dokumenttia. Rakennetun ympäristön tuotesidonnaisten päästöjen vähentäminen jää kuitenkin väliinputoajan rooliin Energia- ja ilmastostrategia ja keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa (KAISU3).

Dokumenteissa käsitellään rakennetun ympäristön päästöjä erityisesti rakennusmateriaalien tuotannon, energiatuotannon sekä energiatehokkuuden näkökulmasta (Energia- ja ilmastostrategia) ja rakennusten erillislämmityksen osalta (KAISU3).

Rakentamisen tuotesidonnaisten päästöjen ohjaaminen vähähiilisten (ml. kiertotaloustuotteet) rakennustuotteiden markkinaa vauhdittavien keinojen avulla ei ole tarkastelussa mukana. Dokumenteissa ei huomioida muun muassa sitä, että sekä kansallisesti että EU-tasolla tuotesidonnaisten päästöjen vähentämiseen ollaan otettu käyttöön uusia ohjauskeinoja, uudisrakentamisen ilmastoselvitys sekä hiilijalanjäljen raja-arvot. Koska näiden päästöjä vähentävä vaikutus on kuitenkin kysymysmerkki vähintään vuoteen 2029 saakka, tarvitaan lisäksi myös muita keinoja vähähiilisyyden tukemiseen rakennusalalla.

Logiikka on sama kuin aiemmin energian osalta: päästökauppa ohjasi osaltaan energiantuotannon puhdistumista, minkä lisäksi kysyntäpuolta kannustettiin energiatehokkuuteen ja energiaremontteihin energia-avustuksilla. Nyt vastaavasti päästökauppa ja CBAM tulevat muuttamaan markkinaa lähivuosina, mutta päästöjen vähentämistä voitaisiin vauhdittaa vähähiilisten tuotteiden markkinaa tukevilla keinoilla jo ennen tätä.

Uusina keinoina vähähiilisyyden taloudelliset kannusteet

Seuraavat toimet parantaisivat merkittävästi vähähiilisyyttä ja kiertotaloutta kiinteistö- ja rakennusalalla:

1) Otetaan käyttöön tehokas ja vaikuttava valikoima rakennetun ympäristön kestävyyden taloudellisia kannustimia. Lisäksi aletaan systemaattisesti seurata ja arvioida näiden vaikutuksia kansantaloudelle sekä kansallisten kestävyystavoitteiden saavuttamisessa. Taloudellisia kannustimia voivat olla esimerkiksi korjausrakentamisen alv, kiertotaloustuotteiden tupla-alvin poisto tai erilaiset korjausrakentamisen tuet. (Myös FIGBC selvittää näitä sekä kv. esimerkkejä 2026 aikana.)
2) Hiilijalanjäljen raja-arvoja hyödynnetään edelleen rakentamisen vähähiilisyyden ohjauksessa. Raja-arvojen seuranta ja vaikuttavuuden lisääminen sidotaan kansallisen ilmastolain tavoitteisiin.
3) Vahvistetaan edelleen ekologisten kriteerien huomioimista julkisissa hankinnoissa ja esimerkiksi infrahankkeissa, valtion rahoittamassa asuntotuotannossa sekä puolustuskiinteistöjen hankinnoissa.

Lisäksi kiertotaloustuotteiden (jotka lähtökohtaisesti vähäpäästöisempiä) markkinaa tulisi tukea lainsäädäntöä selkeyttämällä, mutta tämä osunee tarkemmin kiertotalouslain tuleviin muutoksiin.

Näiden pohjalta ehdotamme käsittelyssä oleviin dokumentteihin:

Rakentamisen tuotesidonnaisten päästöjen vähentämisen ohjauskeinot, kuten ilmastoselvitys ja hiilijalanjäljen raja-arvot, otetaan mukaan KAISU3:n tarkasteluun. Näiden ohjauskeinojen vaikuttavuuden arviointi sekä jatkokehitys sidotaan ilmastolain tavoitteisiin.

KAISU3:n lisätään rakentamisen tuotesidonnaisia päästöjä vähentävien taloudellisten keinojen – kuten korjausrakentamisen arvonlisäveron alentaminen, kiertotaloustuotteiden tupla-alvin poisto - arviointi.

KAISU3:ssa huomioidaan julkisen hankinnan merkitys suunnannäyttäjänä ja markkinaa luovana vipuvartena. Vähähiilisyys ja kiertotaloudelliset kriteerit julkisissa hankinnoissa kehittävät markkinaa kokonaisuutena.

Tarkastelu voidaan vaihtoehtoisesti ottaa osaksi Energia- ja ilmastostrategiaa, mutta kysyntää ohjaavina keinoina nämä keinot sopivat mielestämme hyvin KAISU3:n tarkasteluun rakennusten erillislämmityksen ja energia-avustusten tarkastelun oheen.

MUUT KOMMENTIT KOSKIEN KESKIPITKÄN AIKAVÄLIN ILMASTOSUUNNITELMAA

- Taloudellisten tukien osalta rakennetun ympäristön päästövähennyksiä tarkastellaan tällä hetkellä vain sähköautojen latausinfran, rakennusten erillislämmityksen (öljy- ja kaasulämmityksestä luopuminen) ja energiatehokkuuden (energia-avustusten) näkökulmasta. Näiden arvioinnin oheen tulee lisätä rakentamisen tuotesidonnaisia päästöjä vähentävien taloudellisten keinojen arviointi.
- Tällaisia voivat olla esimerkiksi vähähiilisen, energiatehokkaan korjausrakentamisen tukeminen tai uudelleenkäytettyjen rakennustuotteiden / kiertotaloustuotteiden arvonlisäveron (ns. tupla-alvin) poisto. Korjausrakentamiseen kohdentuva ALV-muutos 25%->10% voisi alentaa asuntojen neliöhintaa jopa 1000 € (Newill & Bau).
- Valtiontalouden tarkastusvirasto (VATT) arvion mukaan verotukselliset keinot vauhdittavat kestäviä valintoja usein kustannustehokkaamin kuin tuet. Verotuksellisten keinojen käyttöä vähähiilisyyden ja kiertotaloudellisen markkinan tukemisessa kiinteistö- ja rakennusalalla ei kuitenkaan ole Suomessa kattavasti tutkittu.
- FIGBC selvittää erilaisten kestävyyden taloudellisten kannusteiden kansantaloudellisia vaikutuksia vuoden 2026 aikana omien resurssiensa puitteissa – laajemmalle kansalliselle selvitykselle olisi tilausta.
- Yksityiskohtaisempi lausunto luettavissa: Lausunto keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta (KAISU3) - Green Building Council Finland

Kansallisten jatkotoimien suunnittelun ja energiatehokkuuden kokonaiskuvan kannalta tarvitaan lisäarviointia lainsäädäntömuutosten päästövaikutuksista.

Yleistä lausunnonantajasta

Green Building Council Finland (FIGBC) on voittoa tavoittelematon kiinteistö- ja rakennusalan järjestö. Yli 300 FIGBC:n jäsentä edustavat koko rakennettua ympäristöä kaupungeista ja rakennushankkeiden tilaajista, suunnittelijoihin, rakennusliikkeisiin ja alan oppilaitoksiin. Yhdessä haluamme johtaa kiinteistö- ja rakennusalan kestävyyssiirtymää. Visiomme on maapallon kantokyvyn rajoissa menestyvä kiinteistö- ja rakennusala.

Lisätietoja:

Antti Ruuska
Toimitusjohtaja
antti.ruuska@figbc.fi

Liina Länsiluoto
Yhteiskuntasuhdepäällikkö
liina.lansiluoto@figbc.fi
+358 40 835 4900